

Latviesisch Awises.

Nr. 36.

Zettortdeenā 8. Septemberi.

1860.

Sluddinashana.

Kursemes zeeniga Gubernatera lunga weetneeks darra zaur fcho rakstu wisseem sinnamu, ka winsch no zeeniga General-Gubernatera, Wirsta Suworowa, kahdā rakstā no 20ta Augusta f. g. Nr. 1274 irr sinnu dabbujis, ka muhsu kungs un Keisers sawā wissuschehligā rakstā no 13ta Aug. zeenigu General-Gubernatera lungu ar to pawehleschanu irr aplaimojis: jebkuras kahrtas laudim Widsemme un Kursemē Keiserifka Majestete sīrsnigako pateizibu un schehligu prahdu prett teem, — par to preezigu un labbu prahdu, ar ko Leelwirsts un Krohna-mantineeks zaur wissu laiku Winnā usturre-schanahs Widsemme un Kursemē irr usnemts tappis, — pafluddinaht.

Seenigs General-Gubernatera kungs irr lizzis to wissuaugstako rakstu norakstiht un pawehlejis, to paschu Kursemes gubernementē wisseem sinnamu darriht.

Jelgavā, 29tā Augusta 1860.

Nr. 8372.

Biwil - Gubernatera weetneeks,

Kursemes Wihze-Gubernaters: Baron von Heyking.

Kanzellejas direktors: E. von Rummel.

Collegien-Assessor: A. Bornhardt.

Tas wissuschehligais Keisera ralts flann pahrtulkohts tā:

Wirst Aleksander Arkadjemitsch!

Ar sīrsnigu preeku Es efmu juhsu sinnamu-darrishanu par to usturrefchanohs Mu h̄ fu lohti miylota dehla, ta Kunga Leelwirsta un Krohna-mantineeka, Rihgā, laffijis. Jaw no Keiserifka Augstibas par to preezigu un labbu prahdu, ar ko Winsch wissur zaur wissu laiku Sawas usturrefchanahs Widsemme un Kursemē usnemts tappis, sinnahnt dabbujis un pahrliezinahs no tahs ustizzigas un neschaubigas peeturrefchanahs jebkuras kahrtas lauschu tannis juhsu waldischanai ustizzetds semmes-gabbalds pee Mannis un Manna namma, Es jums zaur fcho usdohdu, winneem Mannu sīrsnigako pateizibu un Mannu schehligu prahdu prett teem pafluddinaht.

Es paleeku prett jums schehligu prahdu turredams.

Appakjch ta augsta raksta irr Keiserifka Majestete ar sawu augstu rohtu parakstijis:

Dweres pilstatā, tāt 13tā Aug. 1860.

„Aleksander.“

Twischu-sinnas.

Maskawa. 15tā Augustā. Muhsu augsts Kungs un Keisers bijis lihds ar augstu Krohna-mantineeku Nikolai Aleksandrovitschu un Leelwirstu Michaeli Nikolajewitschu Uspenskij basnizā. Muhsu wissuschehlige Kungs un Keisers tappis no Maskawas metropolita (augsta Kreewu basnizfunga) Wilareta, wirsbisłapa Eugeniusa, biskapa Leonida un zitteem basniz-kungeem fagaidihts, un no metropolita lihds ar augstu Krohna-mantineeku ar runnu apfweizinahts. 19tā Aug. pulsten 5ds pehz püssdeenas aibrauzis augsts Keisers us Tulas pilsatu. To paschu brihd' aistreisoja augsts Krohna-mantineeks lihds ar Leelwirstu Michaeli Nikolajewitschn atkal atpakkal us Pehterburgu.

Pehterburga. 21mā Augustā pahrbrauzis Zarfskoje-Sel'd augsts Kungs un Keisers no Widduus-Kreewussemes.

Italia. Garibaldim peenahkoht jo deenas jo wairak saldatu un karra-leetu. Dauds no Kehnina karra-wihreem, kas suhtiti prett Garibaldi karroht, tam pascham padewuschees. Diwi Kehnina karra-pulki, kas Reggias pilsatā stahweuschi, atdewuschi bes laufchanahs Garibaldeesheem pilsatu un padewuschees paschi appaksch Garibalda karoga. Kahds wihrs, wahrdā Bertanis, falaffa Genuas pilsatā preeksch Garibalda nekrushus; nesenn tas nosuhtijis Garibaldim 4 tuhst. 500 wihrus. Kalabrijas semmes-dalla no Neapeles karra-pulkeem eshoht ta istihrita (jo tee wissi padohdotees ar wissahm karra-leetahm Garibaldim), ka Garibaldeeschi bes libbeles warr no Sizilias us Kalabriu pahreet. Wials, Reggias pilsata karra-pulku Generals, luhdsis Kehnину то no deenesta atlait, tapehz ka prett Garibaldi gruhta karroschana, jo juhras karra-pulki wissi us Garibalda pussi. Kehnina admirals tam arri rakstijis, ka Garibaldis lohti peenehmees spēhkā un ka ne warroht ne dohmaht ar io esfahkt, ja Kehninsch ne suhtoht fuggi ar 40 leel-gabbaleem par paligu. Admirals arri dabbujis to fuggi un dewees zellā. Kahdās diwās weetās fazehlees dumpis un tee tur fahwedami saldati pee-

mettuuschees dumpineekeem. Kahds Generals to dīr-dedams aibsuhtijis diwūs karra-spēhkus, dumpi apspeest, bet ir schee karra-spēhki saweenojuschees ar dumpineekeem. Generals to dabbujis sinnah, pats turp nogahjis ar zitteem saldateem, gribbedams dumpineekus sawalidht, bet ir schee saldati peesittuschees pee dumpineekeem, ta ka tam ar fah-deem wirsneeleem bijis atpakkal ja-eet. Jo deenas jo wairak iszelltotees weetu weetās dumpis. Neapeles Kehnina saldati faschahwuschi nesenn fahdu Sardinjeru fuggi; kapebz, naw sinnams. Neapeles Kehninanam buhshoht par to fahdi leela nauda jamaksa. Dauds no teem, kas us Kehnina pa-wehlefchanu no fawas tehwa-semmes bij isnihdeti, bet taggad to wehlefchanu dabbujuschi atpakkal nahkt, meklejohit par to fannu un fahdi kas teem darrihts atreebtees, usrihididami pawalstneelus prett Kehninan un tohs peerunnadami, Garibaldim padohtees. Dauds weetās tohpoht Garibaldeeschi ka glahbesi ar gawilefchanu apfweizinari un hanemti, jo nabbaga laudis ne warrejuschi gandrihs isturreht zaur laupitajeem. Neapeles Kehnina ministeri tam padohmu dohdoht un gandrihs dsilfshus dsennoht pee laika no Neapeles prohjam eet, bet Kehninsch ne klausoh, dohmadams, ka winna ministeri tad buhshoht pee dumpineekeem poefistees. Neapeles pilsatā un Benewente (Pahwesta semme) arri dumpis fazehlees. Benedigas pilsatā (kas Eistrikereem peederr) arri waldoht nemers, jo eedsihwotajeem ne patihk Eistrikereu bahrgi likumi, un tee tihlo il deenas atswabbingtees. — ld.

Jo gruhtakas behdas, jo fahkti Deens.

Kahds baggats kaupmannis dīinne us juhras see-lu andeli; bet zaur karru fahle winna baggatiba masumā eet. Dauds pilfati un fahdschas bij glu-schi isphostitas un andele us semmes un pa juhru pawissam apstahjabs. Weens kaupmannis pehz oh-tra ne warreja maksah un ta arri schis baggats wihrs, wahrdā Chrmanns Grits. Leels fuggis, kas winnaa peederreja, ne warreja no ohstas iiset, jo karra-fuggi draudeja no wissahm mallahm.

Germanns Grits bij apföhdees ar sawu prahktigu bohtes - selli Jansenu, kas jaw ilgus gaddus winna deenestā stahwedams salihdsinaja rehkenumu - grahmataš. Beidsoht kaupmannis Grits fazzija: „Tā tas wairs ne warr eet. Nūums zittadi jaſahk darricht.“ Jansens winnam atbildeja: „Dohdeet man sawu kuggi us weenu gaddu ar tilk dauds naudas un schahs semmos prezzi, zif juhs warreet, un laideet man us Ameriku pahrbraukt. Juhs finneet, ka es jounas deenās jaw diwi reises tur esmu bijis un prohtu to darbu. Ar Deewa paligu man labbi isdohsees un es ar baggotibū pahrnahschu mahjās.“ Abbi wihi pahrdohmaja wissas bresemas un auglus no tahda zelka un tad norunnaja, ka Jansenam ar kuggi us Ameriku jabrauz, kas arri notifke. Dewini mehneshchi bij pahrgahjuschi un Jansens wehl ne bij atpakkal; tas arri no fewis itt neko ne bij dewis dsirdeht. No zitteem kuggineekeem Germanns Grits dabbuja finnaht, ka kahdi Wahzu kuggi pee Jaun - Almsterdames effoht zaur wehtru saplohfiti tappuschi. Grits tappe lohti behdigs. Weena skahde pehz oħras tam bij jazeesch zaur bankrotte krittuscheem kaupmanneem, kas winnam bij parrada. Gadda galla winsch pahrluhkoja sawas grahmatas un atradde to, ko jaw fenn bij ar bai-lehni fagaidijs. Leeli parradi pahrkahpe winna mantu. Winsch nolikke spalwu, noyuhtahs un sawā rahtskunga mundeerinā apgehrbees (tas arri bij rahtskungs) winsch nobutschoja sawu gaspaschu un sawus trihs deblus un gahje us rahtuhfi, fazzidams, ka schi eeshana winnam lohti gruhta esfoht. Winnam fullainis to leelo kantora rehkenumu grahmatu pakkal aishnisse. Rahtuhfi winsch no-nahme wissas gohda - siħmes no sawahm kruhtim, likkie taħs us teefas galdu un issħażtieja saweem ammata-beedreem, ka winsch wairs ne warroht sawus parradus makfaht, bet effoht nobbags. Wissi par tam brihnajahs, ka baggatais Germanns Grits bankrottē krittis. Rahtskungi no rehkenumu grahmataš apleezinajahs ka Germanns Grits pee sawas nelaimes ne bij wainiġs un tee nospreede winnam wehl pujs gadda laiku doht, parradus iżmakaht, par to laiku arri Jansens warretu no Amerikas at-

pakkat buht. Bet pujs gads pahrgahje un Jansens ne pahrnahze wiś. Grita buhschana pa to laiku wehl fliftaka valikk. Barradu prassitaji speede teefu wissu Grita mantu uħtrupā pahrdoh. Wiss tappe aiseħgeleħts un Gritam tappe tik weena masa istabina, kur kutschers bij gullejjs, winna mahjās preeskħ d'silwosħanas doħta. Winna gas-pascha seħdeja ar farħanahm noraudalabム azzim. Uħtrups eesħafkha. Kates ahmura fitteens Gritam gahje zaur firdi. Winsch behdigs seħdeja pee lohga, skattidamees us eelu, woi ne nahks kahds zilwekk winnam par engeli un pasigu, bet ne ka! Genahze teefas fullainis un fazzija ar vasemmigu balbi: „Zeenigs rahtskungs! Es esmu fuhtibis pehz ta lehnkrehħsla, us kura juhs seħdeet!“ Grits neħuħ-tahs un winna azzis bij pilnas aħħar. Us ħċo ar fillu samtu apsistu lehnkrehħlu winna tehws bij aismidħis, tapehz tas tappe goħda turreħts. Bet kien biha darricht! Krehħs is tappe aiseħnest preeskħ pahrdosħanas. Uħtrupa - ġauzejis iż-żohlija krehħlu. Weens fohlija pirmo reiħ 2 mahrkas. Tauni azzurirkli fohlija kas pee atweħħta lohga ar skannu balbi 50 dahldejus par krehħlu. Wissi nobriħno-jahs. Tè eenahze wiħrs apgehrbts kuggineela dreħ-bes. „Deewi! tas irr muħsu Jansens!“ brehże Grits un kritte winnam ap-fallu. „Ja, es esmu juħsu Jansens.“ atbildeja tas pats. Muħsu kuggis guß pilns selta un Amerikas prezzi ohxta. Gita pirżeji us mahjahm. Juhs parradneeki nahzeet riħt us rahtuhfi, tur juns wissu iż-żmakaħħas ar intref-seħm, jo finneet: Muħsu Deewi wehl d'silħws un Grita kunga namis arri wehl stahw ka bijis.“

J.....i.

S a p n i s .

Zilweksam dasħħadi fapni. Es fapnoju, ka es likkens buhdams, seħdeju us goħdibas krehħlu. Es skattijobs ar scheħla stibas pilnahm azzim us nemerigeem zilwekeem, ka tee roħkas falikkużi mannt luħdse, toħs no dasħħadahm behdahm pexiħt. Man tas likkħas itt weegħi darrams: „Labbi,“ es teem atbildeju, „es juhs labpraħt gribbu laimigus patxiħt, isfakkeet mannim tik sawas weħleħħanas.“

Pehz scheem wahrdeem zilwei manni apstahje pulkeem. „Es sahku nu präfift: „Ko juhs gribbeet?“ „Dohd meeru wissai pafoulei.“ fazzija pirms. „Né, lai karsh buhtu un es tas uswarretajs!“ fazzija zits. „Lai mannim nekad ne buhtu jamirst!“ fazzija trefchais. „Subti man nahwi!“ luhdse zettortais. „Un juhs zitti, ko juhs gribbeet?“ Tē tuhffstoschi reise sahke brempt: „Dohd mums dauds naudas!“ „Es luhdsu leelu gohdu!“ „Lai arween pawassara buhtu un seema nemas.“ Dauds feewischki gribbeja arweenu jauni valikt, zits atkal wehlejahs spahrnus ar kurreem pa gaiss skreet u. t. j. pr. Beidscht kahds gribbeja, lai es tam mannu weetu ar wissu gohda-krehsli atdohtu, leelidamees, ka tas mannu weetu gudraki buhfschoht ispildiht, Tē es sadusmojohs un aisdinu wissus probjam, fazzidams: „Juhs gekki paschi ne sinneet ko luhgt, un wisseem pa prahtam iedarriht es ne warru, jo juhs nekad ne esseet ar meeru; tas zittadi ne warrbuht, ka tas pafoule irr.“i.

• Etahstini.

Kahds bruhtgans gahje ar farvu bruhti zereht. Kad bruhtgans bij wissus sawus mihestibas wahrduis iskrahmejis, tas fazzija us farvu bruhti: „Ak! fakki jel ir tu kahdu saldu wahrdinu.“ Bruhste pazeble azzis us augschu un fazzija: „Sihru ps!“

Vabbibas un prezzi tirgus Rihgā tai 3. Septemberi un Leepajā tai 3. Septemberi 1860 gaddā.

M a k f a j a p a r:	Rihgā.		Leepajā.		M a k f a j a p a r:	Rihgā.		Leepajā.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu 180 libdi	1	90	2	—	1/2 puddu (20 mahrs.) dselses	1	10	1	10
1/3 " (1 ") zweeschu 345 —	3	60	3	50	1/2 " (20 ") tabaka	1	30	1	40
1/3 " (1 ") meschhu 175 —	1	90	1	90	1/2 " (20 ") schab, zublu gall.	3	—	2	50
1/3 " (1 ") aufu + —	—	1	25	1	—	1/2 " (20 ") krohna linnu	2	50	—
1/3 " (1 ") strou 180 —	2	—	2	—	1/2 " (20 ") bratka linnu	2	45	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu mil.	2	20	1	90	1 mussu linnu fehku . . . 5,50 libds	1	40	1	20
1/3 " (1 ") bildetelet. —	2	70	2	50	1 " silki . . . 9,00 —	6	—	6	50
1/3 " (1 ") zweeschu mil.	4	10	3	75	10 puddu farkanas fahls . . .	9	50	8	50
1/3 " (1 ") meschhu putrami.	2	25	—	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	4	80	4	60
10 puddu (1 virkawu) feena .	300	—	3	50	10 " " finalkas " . . .	4	80	4	60
1/2 " (20 mahrs.) zweesta 390 —	4	—	3	—	10 " " " . . .	4	80	4	60

B r i h w d r i t k e h t.

No juhmasas-gubernementis augstas waldischanas pusses: Collegienrat G. Blaese, Zensor. Jelgava, tai 5. Septemberi 1860.
No. 152.

Kahds Berline dsihwodams kungs gribbeja aiseisoht, un pawehleja tapebz sawam fullainim to pulksten diwōs no rihta zelt. Bet fullainis jau gahje diwpazmitos un trenze fungu no meega. „Nu, ko tu gribbi?“ präfijja kungs, „woi pulkstens jaw irr divi?“ „Né,“ atbildeja fullainis, „tas irr diwpazmit; es tik jums gribbeju teikt, ka juhs wehl diwas stundas warreet gallete.“

Kahds teefas-skrihweris peeteize sawai meitai, neweenu pee wiina laist, jo tam effoht ar teefas-rulli darbs. Ne zik ilgi pehz tam eenahza wihrs, kas ar skrihweri gribbeja runnaht, tam nu meita atbildeja: „Kungam naw wallas, jo tas ruse.“

—Id.

Sluddinashana.

Tanni naisti no 31ma Augusta us 1mo Septemberi irr Meshamuischas fainnekeem Gailisham un Dreimannam no gannibahm tribis sirgi nosagti: 1) melns siags, 71ā gaddā, kam pee freifas nabfes augons, 65 rubulus wehrets; 2) gaissi bruhns siags, kam pee preeskītahahm baltumi, 75 rubl. wehrets; 3) behra kheye, 41ā gaddā, bes kahdas siemes, 70 rubl. wehrets. Kas par scheem sirgeem skaidru linnu dohs, dabbuhs pee Behrs-Zibyelmaischas pagasta-teefas 12 rubulus patieszibas naudas. 2